

Gáspár Tibor¹

A MAGYAR HONVÉDSÉG LOGISZTIKAI RENDSZERÉNEK TÖRTÉNETE

VIII. A logisztikai rendszer kialakulása és fejlődése napjainkig, a logisztika felső vezetése

I. rész

DOI: 10.30583/2018/3-4/148

Absztrakt

A szerző egy nagyobb kutatási téma – A Magyar Honvédség logisztikai rendszerének története - újabb fejezetét adja közre. Ez a rész a logisztikai szervezetek változásait mutatja be a rendszerváltást követő negyed században (1990 – 2015). A fejezet későbbi része a korokban végbement technikai fejlesztésekkel és a logisztikai folyamatokban bekövetkezett változásokkal fog majd foglalkozni.

Kulcsszavak: logisztika, anyagi-technikai biztosítás, logisztikai szervezetek.

Abstract

The author is introducing a new chapter in a larger research topic - The History of the Logistic System of the Hungarian Defense Forces. This chapter presents the changes of logistics organizations during the post-communist quarter century (1990 - 2015). The later chapter will be dealt with technical improvements in the era and changes in logistics processes.

Keywords: logistics, material-technical support, logistics organizations.

¹ Dr. Gáspár Tibor nyá. mérnök vezérőrnagy az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság volt parancsnoka

1. Szervezeti változások a logisztikai rendszer felső vezetésében

1989-ben módszer- és rendszerváltás vette kezdetét a hadsereg történetében. A Szolgálati Szabályzat számos pontjának módosításával, nagy horderejű intézkedések, rendeletek, miniszteri parancsok megjelenésével megkezdődött a hadsereg politikai átrendeződése.²

A Magyar Honvédség logisztikai rendszerének korszerűsítése, fejlesztése, a megváltozott körülményekhez való igazítása egy régóta napirenden lévő folyamat volt. Az integrációra több kísérlet is történt. Tényleges eredményre az 1970-es évek közepétől területi elven kialakult szervezeti integráció vezetett, amikor az azonos helyen (lak-tanyában, helyőrségben) települt katonai szervezetek azonos hadtápszolgálatainak békeidőszakra szóló összevonásával megalakultak a Laktanyahadtápok, illetve a Helyőrségi hadtápok. A fegyverzettechnikai szolgálatok funkcionális alapon nyugvó szervezeti integrációja 1976-ban kezdődött, az Egyesített Technikai Szolgálatok és Egyesített Javító Műhelyek megalakításával. 1985-ben **történt meg négy haditechnikai ágazat** (fegyverzet-, páncélos- és gépjármű-, műszaki- és vegyvédelmi-technikai) **szervezeti integrációja a katonai vezetés, illetve a gazdálkodás valamennyi szintjén**. A technikai szolgálatok integrációjának eredményeként 1985-ben létrejött az MN Fegyverzeti és Technikai Főcsoportfőnökség. Ezt követte a technikai és hadtáp szolgálati ágak összevonása, az anyagi-technikai integráció, amely eredményeként jött létre az MH Anyagi-Technikai Főcsoportfőnökség (MH ATFCSF-ség) több mint egyéves előkészítés után, 1989. december 01-én, a Magyar Honvédség Parancsnokság részeként. Az **MH ATFCSF-ség megalakulásával** egységes vezetés alá **került 17 anyagi-technikai szolgálat** a Magyar Honvédség Parancsnokságán. 1990 – 1991-ben a fegyverzeti és technikai, valamint a hadtápszolgálatok közös szervezetbe vonásával megalakultak a katonai szervezetek anyagi-technikai szolgálatai, és megkezdődött a működés integrálása.

Az **anyagi-technikai integráció célja volt**: a több évtizedes önálló fejlesztés alapján elkülönült szolgálatok munkaerő-, eszköz- és készletállománya, pénzeszközei, valamint különféle (javító-, tároló-, szállító-, nyilvántartó- stb.) kapacitásai összevont, rugalmas és gazdasá-

² Csendes László: Hadsereg-történet 1945 – 1998. Új Honvédségi Szemle, különkiadás, 1998. – 134. oldal.

gos felhasználásának és a szolgálati ágak, a katonai gazdálkodás egységes vezetésének megvalósítása.

Az **anyagi-technikai integráció tartalma volt**: a szolgálatok egységes vezetés alá rendelése; az új, egységes (integrált) szolgálat funkcionális szervezetben való megalakítása (szervezeti integráció), valamint egységes gazdálkodási módszerek kialakítása és alkalmazása a megfelelő gazdasági tevékenységekre (működési integráció).

A főcsoportfőnökség szervezete és feladatrendszere magába foglalta a beszerzést és a technológiai fejlesztés feladatait is.³ A főcsoportfőnökség főbb szervezeti egységei a következők voltak:

- MH Haditechnikai Csoportfőnökség;
- MN Hadtáp Csoportfőnökség;
- MH Hadigazdálkodási Csoportfőnökség;
- MH Egészségügyi Szolgálatfőnökség;
- MH Közlekedési Szolgálatfőnökség;
- Főcsoportfőnökség közvetlen osztályok, alosztályok.⁴

A MH ATFCSF-ség rendeltetése volt a hadsereg anyagi, technikai, egészségügyi, közlekedési biztosításának tervezése, szervezése, a végrehajtás MH-szintű szabályozása és szakfelügyelete. Gazdálkodásirányítási hatásköre kiterjedt a szervezetébe nem tartozó, más felsőszintű anyagi gazdálkodó szervezetekre is.

Az MH csapatainál a parancsnokságok egyik vezető szerveként Anyagi-Technikai Főnökségek alakultak. Rendeltetésük volt az adott tagozat anyagi-technikai biztosításának tervezése, szervezése, vezetése és szakellenőrzése. A főnökségek szervezeti felépítése tagozatonként változó volt, általában haditechnikai, hadtáp, egészségügyi és közlekedési szervekre tagozódott.

A feladatok végrehajtását az anyagi-technikai szakcsapatok végezték. Az MH anyagi-technikai szervezeteinek állományába tartozó szakcsapatok sajátos technikai felszereltségük, szervezetük és kiképzésük, valamint szakmai feladataik alapján: légvédelmi-

³ Gáspár Tibor (szerk.): Katonai logisztika. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Budapest, 2009. – 21. oldal.

⁴ A honvédelem négy éve 1990 – 1994. Zrínyi Kiadó, Budapest, 1994. – 74. oldal.

rakétatechnikai; repülőműszaki üzembentartó; ellátó, javító, szállító, egészségügyi és közlekedésbiztosító szervezetekre tagozódtak.⁵

A NATO szervezetéhez történő igazodás érdekében 1997-ben szervezeti változások következtek be. Megjelent a logisztika, mint fogalom az MH-ban. Az anyagi-technikai biztosítás logisztikai támogatásra változott. E tevékenységgel foglalkozó szervezetek logisztikai elnevezést kaptak.

A katonai felsővezetés átalakításának eredményeképpen 1997. szeptember 1-ével a Magyar Honvédség Parancsnokságának jogutódjaként megalakult a hadászati tervezéssel foglalkozó, új szervezeti Honvéd Vezérkar. Az MH Anyagi-Technikai Főcsoportfőnökség két részre oszlott: a Honvéd Vezérkar részeként létrejött a Logisztikai Főcsoportfőnökség (LCSF), az új struktúrában a logisztikai szervezetek vezetését az MH Logisztikai Főigazgatóság (MH LFI) vette át.

Az MH LFI állami feladatként ellátandó alaptevékenysége, alaprendeltetése volt, hogy a jogszabályokban, országgyűlési és kormányhatározatokban az MH részére meghatározott feladatok végrehajtása érdekében a Honvéd Vezérkar követelményei alapján – mint központi logisztikai támogató szervezet – végezze az MH logisztikai biztosításának ágazati rendben történő tervezését, szervezését és irányítását, a logisztikai ellátó rendszer működtetését.

Az MH LFI feladatkörébe tartozott a HVK Logisztikai Főcsoportfőnökség tevékenységének szakági oldalról történő támogatása, a logisztikai szakterületen a HVK közvetlen szervezetek gazdálkodásának koordinálása és a szolgálati alárendeltségébe tartozó központi logisztikai szervezetek vezetése.⁶

Az MH LFI és a LCSF felelősségi köréből kikerült a beszerzés, valamint a technológiai fejlesztés, így mellettük párhuzamosan működtek a beszerzéssel, valamint a technológiai korszerűsítéssel, fejlesztéssel foglalkozó szervezetek.

Az MH felsőszintű logisztikai rendszere a Magyar Honvédség hosszú-, valamint középtávú átalakításának irányairól és létszámairól szóló 88/1995. OGY határozat végrehajtása alapján szervezetében

⁵ Gáspár Tibor (szerk.): Katonai logisztika. – 22. oldal.

⁶ Az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság története 1997 – 2003. Az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság kiadványa, Budapest, 2004. – 4. oldal.

és feladatrendszerében is két részre vált, a termelői és fogyasztói logisztika területére. A termelői oldalt a HM Haditechnikai Fejlesztési és Felügyeleti Főosztály, a HM Beszerzési Hivatal (HM BH), a HM Haditechnikai Intézet (HM HTI) és az MH LFI-ből kivált HM Ingatlankezelési Hivatal (HM IKH), majd később, új szervezatként a HM Gazdasági Tervező Hivatal (HM GTH) alkotta.

A termelői logisztika általános fogalmát tekintve a katonai logisztika egyik meghatározó eleme, melynek tevékenysége a honvédelmi tárca egészére kiterjedően, a logisztikai folyamatok működéséhez szükséges feltételek biztosítására irányul. A termelői logisztika a logisztikának azon alrendszere, amely a hadfelszerelés kutatásával, tervezésével, fejlesztésével, gyártásával és a hadfelszerelések beszerzésével, rendszerbeállításával, a rendszerbentartás felügyeletével, illetve a rendszerből való kivonásával foglalkozik. Ebből kifolyólag a termelői logisztika körébe tartozik: a katonai szabványosítás, a beszerzési eljárások lefolytatása, beszerzési szerződések megkötése és a minőségbiztosítás. További területei a megbízhatóság és a hibaelemzés, az eszközök, az anyagok és felszerelések biztonsági szabványai, a specifikációs és gyártási folyamatok, az üzemi próbák és tesztelések, a termékazonosítás (kodifikáció), az eszközök dokumentációja, a konfiguráció ellenőrzése és módosítása.

A fogyasztói logisztikai támogató rendszert a HM Honvéd Vezérkar Logisztikai Csoportfőnökség (J-4) és az MH LFI, majd a 2000. október 01-én, az MH LFI jogutódjaként megalakult MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság (MH ÖLTP), valamint a haderőnemi parancsnokságok és a csapatok logisztikai irányító és végrehajtó szervezetei alkották.

A fogyasztói logisztika a logisztikának az alrendszere, amely a hadfelszerelés rendszerbeállításával, rendszerbentartásával (átvételeivel, raktározásával, szállításával, technikai kiszolgálásával, javításával), rendeltetésszerű működtetésével, valamint azok elosztásával foglalkozik.

Ebből adódóan a fogyasztói logisztikához tartozik a készletek ellenőrzése, az eszközökkel és anyagokkal való ellátás, mozgatás-szállítás (disztribúciós folyamatok), a megbízhatóság ellenőrzése és a hibajelentés, az eszközök, anyagok üzemeltetéséhez szükséges tartalék-alkatrészek és fenntartási anyagok beszerzése, a raktározás, valamint a kezeléssel, az üzemeltetéssel, felhasználással kapcsolatos kiképzés.

A fogyasztói logisztika ellátási, fenntartási, mozgatás-szállítási feladatait a csapatok logisztikai szervezetei hajtják végre. A fogyasztói logisztika szervezeti elemei az irányító, koordináló és parancsnoki döntés-előkészítő logisztikai vezető szervek és a feladatokat végrehajtó logisztikai támogató szervezetek.

Az eltelt időszak többszörösen bebizonyította, hogy a logisztika szétválasztása – termelői és fogyasztási területre – csupán tudományos értelemmel bír. A napi biztosítási, támogatási feladatokban a két alrendszer szorosan összetartozik, nagyon sok szállal kapcsolódik egymáshoz, az egyik a másik nélkül nem tud működni. A mesterséges szétválasztás átfedéseket okoz, kapacitásokat köt le feleslegesen mindkét oldalon.

A 90-es évek végén már magától értetődő volt, hogy létre kell hozni a Magyar Honvédségben egy olyan szervezetet, amely a szövetségi rendszerhez illeszkedően képes működtetni egy modern, komplex ellátási, biztosítási és támogatási rendszert, és teljes struktúrát átfogó logisztikai vezetést képes megvalósítani. Ezen igény alapján kezdődött meg az MH ÖLTP megalakítása.

A honvédelmi miniszter határozatával, a 2000. október 1-én megalapított MH ÖLTP rendeltetése volt a Magyar Honvédség katonai szervezetei, továbbá a Honvédelmi Minisztérium és közvetlen szervezetei üzembentartási, ellátási, elhelyezési és közlekedési biztosítási feladatainak tervezése, szervezése és a végrehajtás irányítása béke időszakban önállóan, háborús időszakban az egészségügyi biztosítással kiegészítve. A Magyar Honvédség felsőszintű vezető szervei és csapatai béke és minősített időszaki támogatási feladatainak tervezése, szervezése és a végrehajtás irányítása, valamint a saját szolgálati alárendeltségébe tartozó katonai szervezetek közvetlen vezetése.

Költségvetési gazdálkodó irányító hatásköre a szervezetébe és alárendeltségébe tartozókon túl kiterjedt a Magyar Honvédség kijelölt felsőszintű gazdálkodó szervezeteire és a Honvéd Vezérkar közvetlen katonai szervezetekre.

Az MH ÖLTP a Magyar Honvédség vezérkari főnöke közvetlen szolgálati alárendeltségében hajtotta végre feladatait.

A parancsnokság a HM-II objektumban alakult meg, és 2001 tavaszán költözött végleges helyére a Zách utcában lévő objektumba.

Az MH ÖLTP fő feladatai az alábbiak voltak:

- Végezte a gazdálkodási tevékenységgel összefüggő, hatáskörébe tartozó tervezési feladatokat. Együttműködött a tárcaszintű erőforrás- és költségvetési tervek összeállításában résztvevő szervezetekkel, adatokat szolgáltatott a tárcaszintű összesített erőforrás- és költségtervek összeállításához. Vezette és szakmailag irányította a fogyasztói logisztika vonatkozásában a fejezet gazdálkodási szakterületeit, a HM HVK Egészségügyi Csoportfőnökség, a HM HVK közvetlen szervezetek, a fejezet gazdálkodási rendjében a Magyar Honvédség középszintű vezető szervei, az alárendelt szervezetek, az MH Budapesti Helyőrség Parancsnokság csapatköltségvetését.
- A hadrendi alárendeltségében lévő ellátó központok működtetésével biztosította a Magyar Honvédség haditechnikai eszközeinek, anyagainak - egészségügyi és elhelyezési szakanyagok kivételével – és hadfelszereléseinek tárolásával, technikai biztosításával, valamint a személyi állomány ellátásával kapcsolatos feladatok végrehajtását.
- Ellátta az ország közlekedési rendszere hadműveleti követelmények szerinti honvédelmi felkészítésének szakmai felügyeletét, szabályozta a Magyar Honvédség külföldi és hazai, valamint a Magyar Köztársaság területén történő külföldi katonai csapatt mozgások közlekedési biztosítását, a Magyar Honvédség szállítmányainak kísérését, együttműködött a polgári közlekedési szervekkel és hatóságokkal.
- Ellátta az ország területén talált lőszerek és robbanótestek felkutatásának, hatástalanításának, megsemmisítésének, valamint a lőterek, gyakorlóterek tűzszerész-mentesítésének parancsnoki felügyeletét.
- A HM HVK követelményei szerint végezte az MH-szintű meteorológiai és térképészeti támogatás, valamint a nyomdai szolgáltatások végrehajtásának irányítását.
- Felügyelte és irányította az MH-ban folyó mérésügyi tevékenységet, végezte az általános és speciális rendeltetésű mérőeszközökkel összefüggő központi gazdálkodói, fenntartási, ellenőrzői tevékenységet, kezdeményezte az Országos Mérésügyi Hivatal, mint hatóság felé a békében nem használt mérőeszközök hitelesítés alóli felmentését, és megteremtette azok tömeges használatba vétele esetén a hitelesítés feltételeit. Képviselte a Honvédelmi Minisztériumot a Mérésügyi Akkreditáló Bizottságban és az Országos Mérésügyi Tanácsban.

- Végezte a Kormány és a Honvédelmi Minisztérium speciális erősítési létesítményeinek működtetését, üzemeltetésének tervezését, szervezését és irányítását a kormány döntése alapján.
- Szervezte a hatáskörébe tartozó szakterületen a hivatásos tisztek, tiszthelyettesek át- és továbbképzését, koordinálta a tanintézeti ágazati szaktiszti szakmai képzést, és kamarai jogkörben felügyelte a tiszti és tiszthelyettesi képzést, MH szintű szakmai irányító jogkört gyakorolt, folyamatosan vizsgálta a logisztikai képzés és szakkiképzés végrehajtását.
- Végezte a logisztikai ellenőrzés szakfeladatait, tervezte, szervezte és ellenőrizte szolgálati alárendeltjei vonatkozásában a munkavédelmi, környezetbiztonsági és tűzvédelmi tevékenységgel kapcsolatos feladatokat.
- A haderőfejlesztési célkitűzések és a Prágai Képesség Hozzájárulás (PCC) felelősségi körébe tartozó logisztikai feladatokat tervezte, szervezte, és a megvalósítást koordinálta.
- Részt vett a Védelmi Tervezési Kérdőív (DPQ) logisztikai fejezetének kidolgozásában, logisztikai tárgyú kérdésekben a kormányzati döntés előkészítésében.
- Részt vett a logisztikai jellegű NATO haderőfejlesztési javaslatok (FP) feldolgozásában és a végrehajtásukról való döntés előkészítésében, továbbá koordinálta a logisztikai jellegű haderőfejlesztési célkitűzések (FG) végrehajtását. Előkészítette a nemzeti logisztikai célkitűzések megfogalmazását, a feladatok meghatározását.
- Végezte a Befogadó Nemzeti Támogatás katonai logisztikai feladatainak koordinálását és a nemzeti támogató logisztika elveinek, képességeinek és követelményeinek kialakítását.
- Végrehajtotta a hazai, nemzetközi két- és többoldalú, valamint a NATO gyakorlatok logisztikai feladatainak szervezését és koordinálását.
- Részt vett az általános logisztikai NATO dokumentumokkal kapcsolatos nemzeti álláspont kidolgozásában, a logisztikai NATO szabványok (STANAG) véleményezésében, végezte az anyagi szabványok kidolgozását, honosításuk koordinálását, ratifikációra való előkészítésüket és bevezetésüket.
- Képviselte – felhatalmazás alapján – a Magyar Köztársaságot a felhasználói logisztikát érintő NATO fórumokon.
- A szakterületnek megfelelő tudományos kutatómunkát végzett, részt vett a Magyar Logisztikai Társaság, a Gazdálkodási és

Tudományos Társaságok Szövetsége és más szakterülettel kapcsolatos kutatóműhelyek munkájában.

- Végezte a haderő-alkalmazás logisztikai támogatási elveinek, követelményeinek kialakítását, javaslatokat tett a működés logisztikai normáira, normatíváival kapcsolatos követelmények kialakítására.
- Szabályozta az MH készenlétének fokozása és a mozgósítás kiegészítése logisztikai feladatait, követelményeit.
- Részt vett a Magyar Honvédség fejlesztési koncepciójának kialakításában, korszerűsítési, fejlesztési tervek kidolgozásában.
- Részt vett a Magyar Honvédség tevékenységét meghatározó jogszabályok, belső rendelkezések logisztikai fejezetének kialakításában.
- Folyamatos együttműködést tartott fenn a NATO parancsnokságok, békepartnerségi és szomszédos országok logisztikai szervezeteivel.
- Végezte a Honvédelmi Minisztérium minősített időszak logisztikai igényeinek tervezését, a visszaigazolt eszközök, anyagok, kapacitások és szolgáltatások felhasználásának koordinálását. Tárcaszintű logisztikai utaltsági rendet dolgozott ki, a tevékenységet koordinálta és felügyelte.
- Kidolgozta a logisztikai gazdálkodási információs rendszerrel kapcsolatos logisztikai követelményeket, végezte a fejlesztés feladatait.
- Végezte a termékazonosítás feladatait.
- Végezte az átkodifikálás rendszerének kidolgozását, a hazai kodifikációs rendszer működtetését, harmonizálását a NATO kodifikációs rendszeréhez.
- Felkészült védelmi hadművelet vagy válságreagáló műveletek során a civil-katonai együttműködési műveletek végrehajtására a komponens-parancsnok támogatása érdekében.
- Kidolgozta a tárcaszintű – béke és minősített időszakra vonatkozó – ellátási utaltsági rendet, biztosította annak folyamatos naprakészességét.⁷

⁷ Az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság története 1997 – 2003. Az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság kiadványa, Budapest, 2004. – 13 – 14. oldal.

A parancsnokság szervezeti kialakítása alapvetően az MH LFI struktúrájában is meglévő MH szolgálati ág főnökségekre épült, kiegészítve azt az addig logisztikán kívüli ellátási ágak (képzéstechnikai, humán anyagi, térképészeti anyagi) felsőszintű szakanyag-nem-felelős szervezeti elemekkel. A szolgálati ágakat az MH Üzem-bentartási Főnök és az MH Ellátási Főnök fogták össze.

A korábbi ágazati rendben működő ellátó központok és raktárak integrációjával megalakultak az ágazatcsoportos feladatokat végző MH Harcanyag, MH Haditechnikai, MH Hadtápanyag Ellátó Központok.⁸ Az új ellátó központok hadrendbe állításával egyidejűleg megszűnt 13 hadrendi elem. Hadrenden kívül, a gödöllői HM Currus Harcjárműtechnikai Rt-be beolvadt az MH Fegyverzet Javító Üzem, az MH Elhelyezési Központ pedig a HM IKH-ba épült be. Csökkent a létszáma az MH KKK-nak, és az MH 1. Logisztikai Támogató Dandár átalakult Támogató Ezreddé.

A szervezési feladattal a parancsnokság alárendeltségébe kerültek a központi támogató szervezetek, így az MH Híradóparancsnokság, az MH 40. Galga Vezetésbiztosító Ezred, az MH Térképész Szolgálat, az MH Meteorológiai Szolgálat, az MH Szabályzatkiadó Intézet és Központi Nyomda, az MH 1. Tűzszerész és Aknakutató Zászlóalj, az MH Központi Anyagraktár és Javító Üzem, mely szervezetek átalárendelése „jogerőre” emelte az MH ÖLTP megnevezését és annak hadtest-szintű jogállását. Az MH ÖLTP alárendelt szervezetei olyan egységes logisztikai és támogató rendszert alkottak, amely képes volt a katonai tevékenységek hatékony biztosítási és támogatási feladatainak megoldására. Az MH ÖLTP működési időszakában ez a két alrendszer – logisztikai és támogatási – kellően össze-csiszolódott, kiforrott, egymást hatékonyan kiegészítővé vált.

Az MH ÖLTP megalakulásával egyidőben, 2000. október 01-vel a HM HVK Logisztikai Főcsoportfőnökség – csökkentett feladatrendszerrel és létszámmal – Logisztikai Csoportfőnökséggé alakult át.

Megalakult a HM Gazdasági Tervező Hivatal (HM GTH), amely a következő fő feladatokat hajtotta végre:

- A TVTR-ben meghatározott központi tervező szervekkel együttműködésben irányította, koordinálta és végezte a Magyar Honvédség összegzett erőforrás- és költségtervének gördítését.

⁸ Az ellátó központok integrációjáról részletesen írtam a Honvédségi Szemle 2014/1. számában.

- Informatikai háttérre épülő, a gyors feldolgozhatóságot biztosító tervezési okmánnyal és módszertani útmutatóval felelősen segítette elő a rövidtávú tárcaszintű nagybani és részletes program, valamint normatív erőforrás- és költségtervezési tevékenység megvalósítását.
- Tovább fejlesztette a program és normatív erőforrás- és költségtervezési folyamatok integrálását, összeállította a mindenkor 10 éves, azon belül az 1+2 évre vonatkozó tárcaszintű integrált, összesített nagybani és részletes erőforrás- és költségterveket.
- Összegyűjtötte a tervezett haderőképessegek kialakításához szükséges NATO haderő-fejlesztési és a nemzeti haditechnikai fejlesztési igényeket, és egyeztetette a HM HVK Haderőtervezési Csoportfőnökséggel, a HM Logisztikai és Haditechnikai Fejlesztési Felügyeleti Főosztállyal, valamint a Sajátosan Gazdálkodó Szervezetekkel. Részt vett a különböző haditechnikai és infrastrukturális fejlesztési igények fejlesztési programokba való szervezésében.
- Végezte a NATO haderő-fejlesztési és a nemzeti fejlesztési, valamint a nemzeti infrastrukturális és az NSIP-hez kapcsolódó hazai finanszírozású infrastrukturális fejlesztési igények összehasonlítását és elemzését, kiszűrte az esetleges párhuzamosságokat.
- Szinkronba hozta a hazai finanszírozású NATO haderő-fejlesztési feladatok eltérő időintervallumok szerint megvalósuló erőforrás- és költségtervezését a tárcaszintű 10 éves és rövidtávú tervezés rendjével.
- Erőforrás- és költségvetésekkel alapozta meg a tervezés alatt lévő tárgyi 10 éves tervre vonatkozó NATO haderő-fejlesztési ajánlásokra kialakított előzetes nemzeti álláspontokat. Részt vett az ajánlások szövetségi-hazai (bi-, tri-, multilaterális) egyeztetésében.⁹

Az MH ÖLTP működése alatt – 2000 és 2006 között – számtalan szervezeti változást ért meg a szervezet. A parancsnokság létszáma csökkent, a beintegrálódott feladatokkal (HVK Logisztikai Csoportfőnökség, HM GTH egyes feladatai) növekedett, majd újra csökkent. 2003-ban megszűnt a HM HVK Logisztikai Csoportfőnökség, feladatait az MH ÖLTP vette át. Az MH ÖLTP parancsnoka „két-sapkás”

⁹ A HM Gazdasági Tervező Hivatal szervezeti elemei főbb feladatainak rövid összefoglalása (2004 év áprilisi változat – Dr. Bencsik István közlése.

vezetőként ellátta a logisztikai csoportfőnöki funkciót is. 2004-ben megszűnt a HM GTH, feladatait részben az MH ÖLTP, részben a HM főosztályai vették át.¹⁰ A fenti időszakban az MH ÖLTP több alárendelt szervezete szűnt meg, alakult át.

Összefoglalva elmondható, hogy az MH ÖLTP teljes állománya mindig egy célt tartott maga előtt: a csapatok mindig megfelelő anyagokkal és eszközökkel legyenek ellátva, időben érkezzenek alkalmazási helyükre és megfelelő utánpótlással rendelkezzenek. Az MH ÖLTP, mivel magában foglalta a felsőszintű gazdálkodást folytató és ellátási felelősséget viselő szakági szolgálatfőnökségeket is, a termelői logisztika egyes feladatait is ellátta. Ezzel a termelői és fogyasztói logisztika összekapcsolását, a feladatok koordinálását is elvégezte, mivel az MH legmagasabb szintű logisztikai szervezete volt.

2007. év elején lényeges változás következett be a Magyar Honvédség logisztikai rendszerének felépítésében, működésében.

A 2007. január 1-vel átalakult logisztikai rendszer még jobban kiemelte a termelői és fogyasztói logisztika különválását. A magalakult HM Fejlesztési és Logisztikai Ügynökség (HM FLÜ) teljes egészében átvette és végrehajtotta a volt HM BBBH, a HM TH, a HM Nemzetközi és Rendezvényszervezési Hivatal, a HM Hadfelszerelési Főosztály feladatait és az ugyanezen időpontban megalakuló MH Összhaderőnemi Parancsnoksággal (MH ÖHP) megosztva a tevékenységet, a volt MH ÖLTP termelői logisztikai feladatrendszerét.

A fogyasztói logisztika feladatrendszere teljes egészében az MH ÖHP hatáskörébe került, amely magába foglalta a haderőnem logisztikai tervező, szervező és irányító szervezetét, az MH központi logisztikai feladatait ellátó és központi készleteket tároló szervezeteket, valamint a csapatlogisztika szervezeteit.

Az MH ÖLTP felszámolásával együtt megszűntek az MH-szintű szolgálatfőnökségek is. A HM FLÜ-n belül, a régi struktúrához csak nagyon nehezen beazonosítható, igazgatósági és osztálystruktúra (a logisztikai területen) jött létre. Ez a rendszer nem igazodott az MH ÖHP és a csapatok logisztikai felépítéséhez, de nem igazodott az oktatási rendszerhez sem. A szolgálati ágak megszűnésével megszűnt a szakmai felelősség a logisztikán belül. A különböző technikai eszközöknek és szakanyagoknak nem lett konkrét szakmai felelőse.

¹⁰ Az MH ÖLTP történetéről, működéséről részletesen írtam a Honvédségi Szemle 2014/2. számában.

Természetesen a felelősség névleg létezett, voltak felelős osztályvezetők, igazgatók, főigazgató, azonban tőlük nem volt elvárható, hogy minden szakkérdésben, a feladatot teljes mélységének ismeretében tudjanak dönteni.

A logisztikai rendszer vezetőszervének elválasztása az ellátó központoktól további bonyodalmakat okozott a folyamatokban. A logisztikai rendszer e két szereplője egymásra van utalva az eredményes működés érdekében. A központi készleteknek egy középszintű parancsnokság alárendeltségébe való helyezése átláthatatlan ellátási utaltságot eredményezett, ahol szép lassan elveszett az ellátási felelősség.

Az új rendszer pozitívuma volt a beszerzés, a technológiai fejlesztés és a logisztika integrációja egy szervezetbe, amely a legtöbb gondot okozó beszerzési feladatok rugalmasabb megoldását eredményezte. Igaz az is, hogy az egy szervezetben lévő követelmény-meghatározás, beszerzés és minőségbiztosítás felveti az összeférhetőség kérdését is.

A katonai logisztika egységes rendszerében csak mesterségesen választható szét a termelői és a fogyasztói alrendszer. A megkülönböztetést indokolja a markánsan különböző alaptevékenységek pontosan behatárolható jellege és irányultsága, illetve a feladatrendszerek és azok szervezeti háttérének önállósága. Egymásra épülő feladatrendszerük és világosan rögzített kapcsolódási pontjaik napi gyakorlattá teszik a termelői és fogyasztói logisztikai szervezetek együttműködését.

A HM FLÜ szervezeti felépítése a következő volt:

- Vezérigazgató a helyettesekkel és közvetlen beosztottakkal, alárendeltségében:
- Program Tervezési és Vezetési Igazgatóság;
- Anyagi Technikai és Közlekedési Igazgatóság;
- Nemzetközi Szolgáltatási Igazgatóság;
- Beszerzési Igazgatóság;
- Technológiai Igazgatóság;
- Gazdasági Igazgatóság.

Az MH termelői logisztikai feladatait a HM FLÜ hajtotta végre.

A honvédelmi miniszter a HM FLÜ részére a teljesség igénye nélkül az alábbi főbb feladatokat határozta meg:¹¹

- Más tervező szervezetekkel együttműködve, a honvédelmi tárca egészére kiterjedő hatáskörrel szervezze, irányítsa, szabályozza a haderő képességfejlesztésének és fenntartásának logisztikai erőforrás- és költséggazdálkodását.
- Szakmailag irányítsa és felügyelje a hatáskörébe tartozó fogyasztói logisztikai feladatok végrehajtását. Vezesse, felügyelje és végezze a tárca termelői logisztikai tevékenységét.
- Dolgozza ki és életciklus-tartamban kövesse nyomon a haderő képességfejlesztési célok logisztikai támogatásának tervezési, megvalósítási programjait, projektjeit.
- Végezze a hadfelszerelési eszközök és anyagok beszerzésére, rendszerbeállítására, javítására, valamint a meglévő hadfelszerelési eszközök rendszerbentartására, felújítására, rendszerből történő kivonására, megsemmisítésének előkészítésére és végrehajtására vonatkozó intézkedések kidolgozásának tárcaszintű feladatait.
- Vegyen részt a NATO/EU hosszú távú haderő- és hadfelszerelés-fejlesztéssel kapcsolatos tervezési és programfelelősi feladatok végrehajtásában, valamint a műszaki egységesítés szakmai feladatai témafelelősi rendszerben történő ellátásában.
- A mindenkor érvényes közbeszerzési szabályzóknak megfelelően végezze a haditechnikai anyagok és eszközök, hadfelszerelési cikkek, illetve a tárca folyamatos működéséhez szükséges egyéb eszközök, anyagok és szolgáltatások beszerzését.
- Dolgozza ki és végezze a védelmi és biztonsági kutatás-fejlesztéssel, technológiai innovációval kapcsolatos kormányzati és tárcaszintű szabályozókat, és koordinálja az ezzel kapcsolatos tárcaszintű feladatokat.
- Végezze a nemzetközi tevékenységek, programok, a külszolgálatot teljesítők, külföldön tanulmányokat folytatók teljes körű támogatását, a missziós beosztást betöltők, a külföldön települt katonai szervezetek, egyéb utaltak szakmai irányítását.

¹¹ Sticz László – Papp Tibor: Mátrix alapú munkaszervezés a Honvédelmi Minisztérium Fejlesztési és Logisztikai Ügynökségnél. Katonai Logisztika, 2007/4. szám. 35-51. oldal.

- Végezze a kiemelt és normál hadfelszerelési programok, valamint a NATO Biztonsági Beruházási Program intézménye keretében megvalósítandó képességcsomagok menedzselését, a védelmi képességfejlesztési programok, projektek, feladatok szakszerű végrehajtását.

Ezzel egyidőben, az MH Összhaderőnemi Parancsnokságon (MH ÖHP) a logisztikai vezető szervezetek a következők szerint szerveződtek. Az MH ÖHP szolgálattelátási alárendeltjei logisztikai tevékenységét több szervezeti elem irányította. Ezek voltak a logisztikai, a haditechnikai, a hadtáp, a repülőműszaki, és az erőforrás-tervező főnökségek. Ezek a szervezetek nem csak a szolgálattelátási alárendelt katonai szervezetek logisztikai szaktevékenységét, hanem a központi készleteket tároló ellátó központok, illetve a központi feladatokat végző Katonai Közlekedési Központ, az MH Légijármű Javítóüzem szakfeladatait is felügyelték. A haderőnemi logisztikai feladatai irányításáért az MH ÖHP parancsnok logisztikai helyettese volt felelős. E teendőket az alábbi szervezeti elemeken keresztül valósította meg:

- Logisztikai főnökség:** a feladatait a parancsnok logisztikai helyettes szakmai irányításával végezte. A főnökség feladata volt az MH ÖHP alárendelt katonai szervezetei működéséhez, harckiképzéséhez, készenlétük fenntartásához és fokozásához szükséges logisztikai erőforrások tervezése. A szükségleteket az alárendelt katonai szervezetek igényei alapján állította össze, annak kielégítését az illetékes HM szervekkel együttműködésben oldotta meg. A főnökség biztosította a nemzetközi szerződésekből az MH ÖHP alárendeltjeire háruló feladatok teljesítésének logisztikai feltételeit is. Szabályozó jogosítvánnyal bírt a logisztikai szakterület teljes spektrumára a támogatás rendjének, követelményeinek kidolgozására, a folyó tevékenység koordinálására. Ennek érdekében a főnökség rendeltetésének fontos része volt a logisztikai egységek, alegységek alkalmazási elveinek kidolgozása, az alárendelt katonai szervezetek logisztikai tervezési, szállítási feladatainak koordinálása, illetve a fogyasztói logisztika szabályozó rendszerének megalkotása, a normák, normatívák kialakításában való közreműködés. Kidolgozta a parancsnok követelményei alapján az MH ÖHP alárendelt katonai szervezetei készenléte fenntartásának és fokozásának logisztikai támogatási rendjét, feladatait, és folyamatosan figyelemmel kísérte azok teljesülését. A felkészítés részeként tervezte a kijelölt erők hazai és nemzetközi gyakorlatainak logisztikai támogatásával kapcsolatos elő-

készítő és végrehajtandó szakfeladatokat, kiadta az alárendelt katonai szervezetek logisztikai szakállománya feladatait, koordinálta és ellenőrizte a végrehajtást.

A főnökség az MH ÖHP törzs logisztikai szervezete volt, amely alkalmassá tette arra, hogy logisztikai manővereket tervezzen és valósítson meg az alárendelt csapatoknál. Ebbe a manőver-kategóriába tartozott az anyagok, technikai eszközök és logisztikai kapacitások átcsoportosításának kezdeményezése, az átcsoportosításokra vonatkozó MH ÖHP parancsnoki intézkedés kidolgozása. Az átcsoportosításokra szükség volt átmeneti hiányok kezelésére. Ilyenek lehettek a missziós ellátásnál a speciális anyagok biztosítása, egyedi technikai eszközök rendelkezésre bocsátása stb.

A főnökség feladata kiterjedt az MH ÖHP összhaderőnemi logisztikai doktrínájának kidolgozására, koordinálta a haderőnemi szintű logisztikai doktrínák pontosítását, felügyelte a felajánlott logisztikai képességek működésével kapcsolatos szabályzatok kidolgozását. Együttműködött a HM illetékes szervezeteivel az anyagi jellegű STANAG-ek elkészítésében. Teljes felelősséggel tervezte a szakirányú tiszthelyettesi, valamint szerződéses legénységi állomány szakkiképzését, az újonnan rendszerbe lépő szakállomány alap- és további szakfelkészítését, a szükségessé váló átképzéseket, gyakorolta a kamarai jogköröket. A tisztképzésnél együttműködést folytatott az illetékes HM szervezetekkel a szakreferensi jogok és kötelezettségek ellátása, a szakképzési követelmények, kompetenciák meghatározása területén.

A logisztikai támogatás fontos területe volt az MH csapatai, illetve a HM tárca szervezetei béke- és minősített időszak utaltsági rendjének összeállítása és gyakorlati működtetése.

- b. **Erőforrás gazdálkodási főnökség:** Az MH ÖHP törzsében önálló szervezetként végezte a parancsnokság és alárendelt katonai szervezetei, a missziós kontingensek ellátásához, működéshez szükséges erőforrások tervezését. Feladatai lényegét az MH ÖHP parancsnok gazdálkodási jogkörgyakorlásával kapcsolatos döntések előkészítése, javaslatok kidolgozása, a tervezési, elemzési, beszámolási feladatok ellátása jelentette.

A főnökség állította össze - a Tárca Védelmi Tervező Rendszeren (TVTR) belül - az ÖHP illetékességébe tartozó fenntartási és fejlesztési feladatok erőforrás-szükségletét, az éves

erőforrás- és költség-igényterv logisztikai jellegű részterveit. A főnökség nem csak az MH ÖHP alárendeltségébe tartozó szervezetek, hanem a logisztikai tervezési utaltsági körébe tartozó szervezetek tervjavaslatait is beépítette az erőforrás-igényekbe.

Minden gazdálkodó szervezet kötelezettsége a gazdálkodási folyamatok elemzése, felhasználások figyelemmel kísérése, egyedi vagy időszakhoz kötött elszámolások, beszámolók elkészítése. Az MH ÖHP törzsében ezt a feladatot az Erőforrás gazdálkodási főnökség koordinálta. Figyelemmel kísérte az MH ÖHP hatáskörébe tartozó beszerzések tervezését, közreműködött – a központi költségvetést terhelő – beszerzések végrehajtásában, teljesítette a kapcsolódó nyilvántartási, okmányolási, adatszolgáltatási és beszámolási kötelezettségeket. Az elemzései alapján javaslatokat készített a rendelkezésre álló költségvetési előirányzatok hatékonyabb felhasználására.

- c. **Haditechnikai főnökség:** Feladata volt az MH ÖHP alárendelt katonai szervezetei működéséhez, harckiképzéséhez, készenlétük fenntartásához és fokozásához, a nemzetközi szerződésekből adódó feladatok teljesítéséhez a haditechnikai támogatás feltételei biztosításának megtervezése, megszervezése, a végrehajtás irányítása. A főnökség elvégezte a műveletek, hadműveletek haditechnikai támogatásának megszervezését, az MH Légijármű javítóüzem, valamint a logisztikai szakalegységek (a javító – karbantartó szervezetek) alkalmazási elveinek kidolgozását, az alárendelt katonai szervezetek haditechnikai támogatási feladatainak ellenőrzését.

Alapfeladatai közé tartozott az MH ÖHP alárendelt katonai szervezetei készenlétének fokozásához, fenntartásához szükséges – a haditechnikai támogatás rendjébe tartozó – szakfeladatok meghatározása. Meghatározó szerepe volt a haditechnikai készletképzés elveinek kidolgozásában, a haditechnikai készletek lépcsőzésére, a szükséges tartalékkészletek megalkotására, illetve az elvek érvényre juttatásában. A főnökség – együttműködve az illetékes HM szervekkel - irányította a technikai eszközök, szakanyagok rendszerbeállításából az MH ÖHP alárendelt katonai szervezeteire háruló feladatokat. Szintén az illetékes HM szervekkel egyetértésben, a HM Védelem Tervezési és Infrastrukturális Szakállamtitkár (HM VTISZÁT) szakintézkedéseinek figyelembe vételével, meghatározta az

üzemeltetés, fenntartás, anyag-, eszköz- és készletgazdálkodás rövid és középtávú, összhaderőnemi szintű követelményeit.

Szervezte és irányította a kijelölt erők hazai és nemzetközi gyakorlatainak haditechnikai támogatásával kapcsolatos szakfeladatok végrehajtását. Részt vett a fogyasztói logisztika szabályozó rendszerének kidolgozásában, a követelményeknek megfelelő haditechnikai támogatást biztosító normák, normatívák kidolgozásában. Részt vett a szakirányú tiszthelyettesi, valamint szerződéses legénységi állomány szakkiképzésének tervezésében, irányította azok végrehajtását, meghatározta a felkészítéssel szemben támasztott szakmai követelményeket. Végrehajtotta a saját szakterületén az MH ÖHP szintű ellenőrzéseit.

Szakmai felügyeletet gyakorolt az MH LEK és az MH VEK haditechnikai tevékenysége vonatkozásában.

- d.) Hadtáp főnökség:** Feladata volt az MH ÖHP alárendelt katonai szervezetei működéséhez, harckiképzéséhez, készenlétük fenntartásához és fokozásához, a nemzetközi szerződésekből adódó feladatok teljesítéséhez az anyagi támogatás megtervezése, megszervezése, a végrehajtás irányítása. A főnökség végezte a műveletek, hadműveletek anyagi és anyagi jellegű szolgáltatások biztosításának megszervezését, a logisztikai szakalegységek ellátó elemei alkalmazási elveinek kidolgozását, az alárendelt katonai szervezetek hadtáp-támogatási feladatainak ellenőrzését.

Részt vett az MH ÖHP alárendelt katonai szervezetei készenléte fokozásának, fenntartásának anyagi támogatási rendjének, a készletképzés elveinek meghatározásában, az anyagi készletek lépcsőzésére, a szükséges tartalékkészletek megalkotására vonatkozó parancsnoki intézkedések kialakításában.

Alapfeladatai közé tartozott az MH ÖHP alárendelt katonai szervezetei készenlétének fokozásához, fenntartásához szükséges, az ellátáshoz tartozó szakfeladatok meghatározása. Meghatározó szerepe volt a készletképzés elveinek kidolgozásában, az anyagi készletek lépcsőzésére, a szükséges tartalékkészletek megalkotására, illetve az elvek érvényre juttatásában. A főnökség – együttműködve az illetékes HM szervekkel – irányította a hadtáptechnikai eszközök, szakanyagok

rendszerbeállításából az MH ÖHP alárendelt katonai szervezeteire háruló feladatokat. Szintén az illetékes HM szervekkel egyetértésben, a HM VTISZÁT szakintézkedései figyelembevételével, meghatározta az anyag-, eszköz- és készletgazdálkodás rövid- és középtávú, összhaderőnemi szintű követelményeit.

Szervezte és irányította a kijelölt erők hazai és nemzetközi gyakorlatai ellátásával kapcsolatos szakfeladatokat. Részt vett a fogyasztói logisztika szabályozó rendszerének kidolgozásában, a követelményeknek megfelelő ellátási normák, normatívák kidolgozásában; a szakirányú tiszthelyettesi, valamint szerződéses legénységi állomány szakkiképzésének tervezésében, irányította azok végrehajtását, meghatározta a felkészítéssel szemben támasztott szakmai követelményeket. Végrehajtotta a saját szakterületén az MH ÖHP szintű ellenőrzéseit.

Szakmai felügyeletet gyakorolt az MH LEK és az MH VEK hadtáp tevékenysége vonatkozásában.

- e.) Repülő mérnök-műszaki főnökség** feladata volt az MH repülőcsapatai működéséhez, harckiképzéséhez, készenlétük fenntartásához és fokozásához szükséges repülő mérnök-műszaki támogatás megszervezése, a végrehajtásának irányítása. A főnökség tervezte, szervezte a béke- és minősített időszak felkészítést.

Meghatározta a nomenklatúrájába tartozó anyagok fejlesztésével, beszerzésével, tárolásával, kezelésével, kiadásával, felhasználásával és elszámolásával kapcsolatos szakmai követelményeket. Javaslatokat dolgozott ki a repülőműszaki készletek lépcsőzésére, tartalékkészletek megalakítására. Elkészítette a katonai légijárművekkel, valamint azok fenntartásával kapcsolatos szakmai előírásokat, és felügyelte annak végrehajtását. Ellenőrizte és elemezte a repülőcsapatok repülő mérnök-műszaki szakanyagokkal történő ellátását, biztosította a repülő- és ejtőernyő-technikai eszközök megkövetelt hadrafoghatóságának fenntartását. Végezte a katonai légijárművek műszaki megbízhatóságának fenntartásával kapcsolatos feladatokat

Kidolgozta a repülő- és ejtőernyő-technikai eszközök üzemeltetési rendszerére, az üzemeltető, javító szervezetekre és azok működésére vonatkozó alapvető szabályozásokat, a technikai eszközök üzemfenntartását előíró szakutasításokat, a szolgálat főbb tevékenységét szabályozó intézkedé-

seket.

Részt vett a repülés biztonsága érdekében végzett repülő mérnök-műszaki tevékenység tervezésében, szervezésében, súlyos repülőeseményeknél (katasztrófa, baleset) külön intézkedésre történő kivizsgálásában.¹²

A 2010-es kormányváltást követően, az új honvédelmi vezetés változtatott a HM FLÜ szervezetén. Új szervezeti egységként megjelent a Vezérigazgatói Iroda, két igazgatóság (Program Tervezési és Vezetési Igazgatóság, Technológiai Igazgatóság) összevonásával létrejött a Hadfelszerelés Fejlesztési és Programtervezési Igazgatóság. A haditechnikai fejlesztés régi bázisa visszakapta megnevezését, és a Haditechnikai Intézet az Anyagi-technikai és Közlekedési Igazgatóságon belül működött tovább.¹³

Ismét megjelent a Honvéd Vezérkar szervezetében a Logisztikai Csoportfőnökség. A szervezet rendeltetése volt:

- A Magyar Honvédség logisztikai rendszerének, logisztikai feladatainak stratégiai szintű tervezése, szervezése;
- A Honvéd Vezérkar főnöke részére a döntések előkészítése, a végrehajtás felügyelete, valamint az illetékes állami és társadalmi szervezetekkel történő kapcsolattartással összefüggő tevékenység végzése;
- A logisztikai szervezetek irányítását, vezetését biztosító információgyűjtési, tervezési, döntés-előkészítési, belső kommunikációs, valamint ellenőrzési feladatok koordinálása és végzése;
- A Honvéd Vezérkar főnöke által a logisztikai szakterületet érintő, kiadásra tervezett belső rendelkezések kidolgozása;
- A logisztikai szakterületet érintő két- és többoldalú katonai kapcsolatok szervezése, előkészítése, illetve kapcsolattartás a Magyar Honvédség szövetségi képviselőivel, illetőleg a NATO/EU-szervezetekben szolgálatot teljesítőkkel.
- Logisztikai koordinációs feladatok ellátása nemzetközi (NATO, EU, két- és többoldalú) katonai kapcsolattartással összefüggő ügyekben.

¹² Gáspár Tibor (szerk.): Katonai logisztika. – 26 – 30. oldal.

¹³ www.hm.gov.hu/miniszerium/flu (2010.10.10.)

- A Magyar Honvédség katonai szervezetei NATO/EU-feladataival kapcsolatos katonai logisztikai együttműködés koordinálása.

Fő feladatai voltak:

- Hazánk területének honvédelmi célú előkészítésével kapcsolatos Magyar Honvédség szintű logisztikai feladatok megtervezése, megszervezése és koordinálása.
- A Magyar Honvédség képviselte a NATO és EU kijelölt logisztikai fórumain, a Magyarországon lebonyolításra tervezett NATO és EU logisztikai rendezvények előkészítése, megszervezése.
- A haderő-alkalmazás logisztikai támogatási elveinek, követelményeinek kialakítása.
- A logisztikai támogatás elveinek és követelményeinek meghatározása, valamint a Honvéd Vezérkar főnöke döntéseinek előkészítéséhez szükséges költségvetési, gazdálkodási elemzések végzése.
- A Magyar Honvédség logisztikai gazdálkodási feladatainak, erőforrásigényeinek, a költségvetési tervének, illetve annak végrehajtásának elemzése és értékelése.
- A logisztikai ellátás elveinek, rendszereinek, az ellátást szabályozó jogszabályok, rendelkezések kidolgozása; valamint a NATO katonai rendelkezések, elvek szükség szerinti adaptálása, jogharmonizációjának biztosítása.
- Műveletek logisztikai támogatásának tervezésével kapcsolatos feladatok végzése.
- Részvétel a Stratégiai Légiszállítási Képesség (SAC) program HVK-szintű feladataiban, a feladatok MH-szintű koordinálásában.

A csoportfőnökség szervezeti felépítés:

- Csoportfőnök,
- Logisztikai Támogató Osztály,
- Logisztikai Forrásfelügyeleti Osztály,
- Logisztikai Ellátó Osztály.¹⁴

¹⁴ www.honvedelem.hu (2011. 01. 12.)

A következő lényeges változás 2011. január 01-vel következett be. Ekkor a korábbi logisztikai felsővezetői struktúra teljesen átalakult. A honvédelmi miniszter 21/2010. (XI. 16.) HM határozatával módosította a HM FLÜ alapító okiratát, a szervezet nevét HM Fegyverzeti és Hadbiztosi Hivatalra (HM FHH) változtatva, amely belső szervezeti változásokat is kifejezett.¹⁵

A HM FHH-ba beolvadt az eddig önállóan működő HM Infrastrukturális Ügynökség szervezete és feladatköre.¹⁶

A HM FHH jóváhagyott Szervezeti és Működési Szabályzata¹⁷ alapján a szervezet fő feladatai a következők voltak:

A haderő-fejlesztés és fenntartás a logisztikai gazdálkodás területén:

(1) A Honvédelmi Tárca Védelmi Tervező Rendszerének (a továbbiakban: HTVTR) eljárásrendjében meghatározott tevékenységi folyamatokhoz kapcsolódva, a katonai képességek fejlesztését tervező szervezetekkel együttműködve, a honvédelmi tárca egészére kiterjedő hatáskörrel szervezi, szakmailag irányítja, szabályozza a haderő képességfejlesztésének és fenntartásának logisztikai erőforrás- és költséggazdálkodását. Ezen belül végzi a felső szintű logisztikai gazdálkodás, valamint a felhalmozási jellegű központi logisztikai gazdálkodás feladatait, a szakmai irányítással összefüggő feladatokat, és a honvédelmi tárcán belül összehangolja a logisztikai gazdálkodás rendjét.

(2) Végzi a HM FHH tervezési felelősségi körébe tartozó különböző időtávú logisztikai erőforrás- és költség-, költségvetési szükséglet, valamint a beszerzés központi tervezési feladatait, kapcsolva azokhoz az intézmények azonos rendeltetésű tervezési feladatait.

(3) A tervezés során egyezteteti a katonai képességet tervező szervezetek és a logisztikai gazdálkodást folytató katonai szervezetek által megfogalmazott logisztikai erőforrás-igényeket és várható kiadásokat a tárca lehetőségeivel. Javaslatokat dolgoz ki az igények és a

¹⁵ A honvédelmi miniszter 21/2010. (XI. 16.) HM határozata a Honvédelmi Minisztérium Fejlesztési és Logisztikai Ügynökség alapító okiratának módosításáról. Hivatali Értesítő 2010/96. szám.

¹⁶ A honvédelmi miniszter 22/2010. (XI. 16.) HM határozata a Honvédelmi Minisztérium Infrastrukturális Ügynökség költségvetési szerv megszüntetéséről. Hivatali Értesítő 2010/96. szám.

¹⁷ Honvédelmi Minisztérium Szervezeti és Működési Szabályzat. Nyt. szám: 21/507.

lehetőségek összhangjának megteremtésére, és azokat a védelmi ágazat komplex erőforrás- és költségvetési támogatását tervező szervezetéhez terjeszti fel.

(4) A katonai képesség fejlesztési elgondolásaihoz javaslatot tesz a tárcaszintű hadfelszerelés fejlesztési és beszerzési koncepciókra, a fejlesztések megvalósításának programokba szervezésére.

(5) Közreműködik a HTVTR továbbfejlesztésében és karbantartásában.

(6) Végzi az erőforrás és költségnormák képzését. Elemzi az erőforrás- és költséggazdálkodás hatékonyságát.

(7) Együttműködik a Kormány érintett szerveivel és az érintett HM szervekkel, valamint az MH katonai szervezeteivel a Befogadó Nemzeti Támogatás (a továbbiakban: BNT) HM tárcára háruló logisztikai támogatási feladatainak tervezésében.

(8) Közreműködik a honvédelmi tárca minősített időszakra vonatkozó összevont erőforrás-szükségleti, várható költségei és veszteségpótlási tervének elkészítésében, ezzel kapcsolatosan biztosítja a tárca szakmai képviselőjét. Szervezi és koordinálja a minősített időszaki beszerzéseket, végzi az érintett közigazgatási szervekkel történő egyeztetést.

A haderő-fejlesztés logisztikai támogatási és működés-fenntartási szakterületen:

(1) Végzi a hadfelszerelés beszerzésére, rendszerbeállítására, rendszerbentartására, javítására, felújítására, korszerűsítésére, valamint rendszerből történő kivonására, megsemmisítésének előkészítésére és végrehajtására vonatkozó intézkedések kidolgozásának tárcaszintű feladatait.

(2) Az alkalmazóktól kapott műveleti követelmények alapján kidolgozza a műszaki követelményeket, és azok érvényre juttatásával végrehajtja a beszerzéseket.

(3) Részt vesz a NATO, EU hosszútávú felső szintű haderő- és hadfelszerelés-fejlesztéssel kapcsolatos tervezési és programfelelősi feladatok végrehajtásában, valamint a műszaki egységesítés szakmai feladatainak témafelelősi rendszerben történő ellátásában.

(4) Meghatározza a haditechnikai eszközök technikai kiszolgálását, valamint a haderő békeidejű és minősített időszaki közlekedési támogatását.

(5) *Koordinálja a tárca mérésügyi tevékenységét, tervezi a mérő-eszközök beszerzését, karbantartását és a mérésügyi rendszer fejlesztését.*

(6) *Szervezi a hadfelszerelés fejlesztésével összefüggő NATO, EU, EDA, valamint a kétoldalú nemzetközi és a hazai együttműködési feladatok végrehajtását.*

A haderő-fejlesztéshez és fenntartáshoz szükséges beszerzések szakterületén:

(1) *A mindenkor hatályos közbeszerzési szabályozóknak megfelelően végzi a hadfelszerelés, illetve a tárca folyamatos működéséhez szükséges egyéb eszközök, anyagok és szolgáltatások beszerzését.*

(2) *Végzi a beszerzésekhez kapcsolódó vámeljárási, szállítmányozási, határforgalmi és vámfelfüggesztéssel meghatározott tevékenységet, valamint a katonai vámügyi szerv részére a jogszabályok által hatáskörébe utalt feladatokat.*

(3) *Ellátja a tárca egészére kiterjedő haditechnikai export-import tevékenységet.*

(4) *Megbízta a NATO illetékes ügynökségét a szükséges áruk beszerzésére, szolgáltatások megrendelésére.*

(5) *Együttműködik a HM vagyonkezelésébe tartozó inkurrens ingó vagyon értékesítésében.*

A haderő-fejlesztéshez és fenntartáshoz szükséges technológiai szakterület vonatkozásában:

(1) *Részt vesz a védelmi és biztonsági kutatással és műszaki fejlesztéssel, technológiai innovációval kapcsolatos tárcaszintű feladatok végrehajtásában.*

(2) *Végzi a haditechnikai tudományos kutatás és műszaki fejlesztés (a továbbiakban: K+F) keretében a hadfelszerelés hazai fejlesztésének, előállításának, rendszeresítésének és rendszerben tartásának mérnök-műszaki feladatait.*

(3) *Végzi az egységesítési dokumentumok hazai ratifikálásával és bevezetésével kapcsolatos feladatok tárcaszintű koordinálását, a katonai nemzeti szabványosítási tevékenység és a tárca termékkodifikációs feladatai ellátását, valamint a belföldi találmányi és minthaolalmi bejelentések honvédelmi érdekből történő vizsgálatát.*

(4) *Tudományos kutatóhelyként biztosítja a tárcaszintű műszaki információs és szakértői háttérrel a hadfelszerelés korszerűsítéséhez*

szükséges szakmai javaslatok elkészítéséhez és a vezetői döntések meghozatalához, valamint a katonai műszaki tudományok terén zajló kutatásokhoz. Szerkeszti a szakterületi periodikákat és koordinálja azok kiadását.

(5) Laboratóriumaiban és kísérleti löterén végrehajtja a hadfelszerelés műszaki megfelelőségi, átvételi és haditechnikai ellenőrző vizsgálatait, valamint végzi az árnyékolási - csillapítási vizsgálatokat.

(6) Végzi a központi beszerzésű hadfelszerelés minőségbiztosítási feladatait, a megbízásos kormányzati minőségbiztosítási feladatokat, továbbá vizsgálja, értékeli és tanúsítja a hadfelszerelési eszközöket és anyagokat, a gyártók és szállítók minőségbiztosítási rendszereit, az MSZ EN ISO 9001 szabványnak, illetve a NATO AQAP normatív dokumentumoknak való megfelelőségük alapján.

A nemzetközi feladatok támogatása területén:

(1) Tervezi, szervezi és végrehajtja a miniszter alárendeltségébe tartozó szervek, valamint a külföldi fegyveres erők csapatainak és anyagainak határátlépésével és ideiglenes határnyitásával, vámeljárásaival kapcsolatos feladatokat, az ezekhez kapcsolódó katonai vámügyi, adó- és vámigazgatási, valamint engedélyezési eljárásokat.

(2) Végzi a nemzetközi tevékenységek, programok, a külszolgálatot teljesítők, külföldön tanulmányokat folytatók teljes körű támogatását és a missziós beosztást betöltők, a külföldön települt katonai szervezetek, egyéb ellátásilag utaltak ellátását.

(3) Részt vesz a HM és alárendelt katonai szervezetei kiképzési és oktatási tevékenységének támogatási feladataiban.

Infrastrukturális szakterületen:

(1) Végzi a Magyar Honvédség, valamint a honvédelmi miniszter közvetlen, illetve fenntartói irányítása, felügyelete alá tartozó szervezetek szakmai felügyeletével összefüggő feladatokat, a környezetvédelmi feladatokkal kapcsolatos döntések előkészítését, illetve a döntések végrehajtásának koordinálását. Kidolgozza a környezetvédelmi szakterület tárcaszintű szabályozásához szükséges tervezeteket. Végzi az ágazat környezetvédelmi feladatainak előkészítését és végrehajtásának koordinálását.

(2) A HM vagyonkezelésében lévő ingatlanoknál a részére a honvédelmi miniszter által kiállított megbízólevélben meghatározott ügykörökben a tulajdonosi képviselet ellátása, valamint az ingatlanállomány fejlesztésével, felújításával kapcsolatos feladatok végzése. A

hatáskörébe utalt építés-beruházási feladatok tervezésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok végzése, az építés-beruházási célra jóváhagyott, fejezeti kezelésű előirányzatok tervezési, gazdálkodási, felhasználási és zárszámadási feladatainak ellátása.

(3) A honvédelmi tárca szervezeti elhelyezési körülményeinek fejlesztésével, alakításával kapcsolatos feladatok tervezése, előkészítése, a jóváhagyott döntésnek megfelelő végrehajtása. Az infrastrukturális szakterület tárcaszintű szabályozásával kapcsolatos javaslatok kidolgozása.

(4) A HM vagyonkezelésű ingatlanállomány operatív vagyonkezelői feladatainak ellátása, az elhelyezési szükségletek biztosításával kapcsolatos ingatlanigények koordinálása, a HM vagyonkezelésű ingatlanállománnyal, az elhelyezési szakanyagokkal történő gazdálkodás végzése, koordinációja.

(5) A budapesti helyi lakásgazdálkodási és a lakáscélú támogatási, valamint a lakáselidegenítéssel összefüggő feladatok ellátása a HM központi lakásgazdálkodási szerv szakmai irányításával.

(6) A Kormány és a HM speciális erősítési létesítményeinek működtetése, üzemeltetésének tervezése, szervezése és szakmai irányítással kapcsolatos feladatok ellátása.

(7) A HM vagyonkezelésű ingatlanállomány működtetésére, illetve a lakóház-kezelési feladatok végrehajtására megkötött Szolgáltatási Szerződés alapján egyes megrendelői jogok gyakorlása, illetve költségviselői feladatok végzése. Ártárgyalások lefolytatása a szolgáltatóval, javaslattétel a kapcsolódó szerződésmódosítások elfogadására a megrendelői jogokat gyakorló védelemgazdaságért felelős helyettes államtitkár részére.

(8) A HM vagyonkezelésében lévő ingatlanok szintetikus és analitikus ingatlan-nyilvántartásának és vagyontaszterének vezetése.

A NATO Biztonsági Beruházási Program területén:

(1) A védelemgazdaságért felelős helyettes államtitkár szakirányítása mellett megvalósítja a NATO NSIP Magyarországot érintő projektjeit, rendelkezik a megvalósításhoz szükséges források felett.

(2) Végzi a NATO NSIP hazai projektjei megvalósításához szükséges szakmai irányítással, koordinálással és végrehajtással kapcsolatos feladatokat, és kapcsolatot tart a NATO illetékes szervezeteivel.

(3) *Ellátja a tárcaközi Biztonsági Beruházási Bizottság (a továbbiakban: BBB) és HM Biztonsági Beruházási Tervtanács (a továbbiakban: BBT) titkársági feladatait.*

(4) *Szervezi és koordinálja a „NATO Beszállításra Alkalmas” határozatok megszerzésére beérkező pályázatok és éves adatszolgáltatások feldolgozását, értékelését, a határozatok kiadásának előkészítést, továbbá kezeli a cégektől befolyt pályázati díjakat.*

(5) *Biztosítja a hazai székhelyű gazdálkodó szervezetek részvételének lehetőségét a NATO közös finanszírozási rendszereinek keretében kiírt beszerzési eljárásokban, ennek során elősegíti a hazai telephelyű cégek NATO (köz)beszerzési eljárásban való részvételét. Működteti a NATO Beszállítói Információs Honlapot.*

(6) *Lefolytatja a NATO NSIP Magyarországot érintő projektjeihez kapcsolódó beszerzési eljárásokat.*

Egyéb feladatok:

(1) *A HM szervekkel együttműködésben a 117/2008. HM utasításban foglaltak szerint végzi a szakmai hatáskörébe tartozó hadmérnöki, katonai logisztikai és gazdálkodási képzési ágak alap- és mesterképzési szakok szak- és szakirány-referensi feladatait.*

(2) *Működteti a közbeszerzések nyilvánossá tételéhez és a védelmi beszerzések hirdetményeinek közzétételéhez szükséges honlapot, végzi a közbeszerzési szerződések jogszabályokban meghatározott adatainak és a védelmi beszerzések hirdetményeinek, szerződéseinek elektronikus közzétételét. Végzi az Európai Védelmi Ügynökség (a továbbiakban: EDA) Elektronikus Hirdető Tábláján (a továbbiakban: EBB) történő közzétételhez szükséges adatszolgáltatást.*

(3) *Szervezete vonatkozásában részt vesz az Európai Unió (a továbbiakban: EU) pénzügyi alapjai igénybevételének tárcaszintű előkészítésében és a feladatok végrehajtásában.*

(4) *A minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény alapján a HM FHH minősített adatot kezel.*¹⁸

A HM FHH az alábbi szervezeti felépítésben végezte feladatát:

I. Főigazgatóság

I/1. Főigazgatói Iroda

I/1/A Dokumentumvédelmi Osztály

¹⁸ U. o: 12 – 16. oldal.

- I/1/B Békeműveleti Osztály
- I/1/C Tervezési és Koordinációs Osztály
- I/2. Belső Ellenőrzési Osztály
- I/3. Jogi és Igazgatási Osztály
- I/4. Személyügyi Osztály

II. Gazdasági Igazgatóság

- II/1. Előirányzat Nyilvántartó Osztály
- II/2. Erőforrás Osztály
- II/3. Gazdálkodási Osztály
- II/4. Nemzetközi Támogatási Osztály
- II/5. Intézménytámogatási Osztály

III. Beszerzési Igazgatóság

- III/1. Szolgáltatás Beszerzési Osztály
- III/2. Technikai Eszköz Beszerzési Osztály
- III/3. Hadi- és Egyéb Anyag Beszerzési Osztály
- III/4. Honvéd Egészségügyi Beszerzési Osztály

IV. Hadfelszerelési Igazgatóság

- IV/1. Szárazföldi Harci Technikai Rendszerek Osztály
- IV/2. Harci Támogató és Kiszolgáló Rendszerek Osztály
- IV/3. Repülő és Légvédelmi Rendszerek Osztály
- IV/4. Elektronikai Rendszerek Osztály
- IV/5. Hadtáp Osztály
- IV/6. Közlekedési, Vám, Jövedéki és Határforgalmi Osztály
- IV/7. Haditechnikai Intézet

V. Infrastrukturális Igazgatóság

- V/1. Elhelyezési Osztály
- V/2. Ingatlanfejlesztési Osztály
- V/3. Ingatlankezelési és Létesítményi Osztály
- V/4. Környezetvédelmi Osztály
- V/5. Vagyongazdálkodási Osztály
- V/6. Lakáscélú Támogatási Osztály

V/7. Budapesti Lakásgazdálkodási Osztály

V/8. Kataszteri Nyilvántartási Osztály

V/9. NATO Biztonsági Beruházási Osztály¹⁹

Nem telt el sok idő a szervezet életében, és 2013 közepén újabb szervezeti változás következett be a logisztikai rendszer vezetésében. Megszűnt a HM FHH, szervezeti elemei átkerültek a Vezérkari Főnök közvetlen alárendeltségében, 2013. június 24-én alakult MH Logisztikai Központ (MH LK), illetve a HM Védelemgazdaságért Felelős Helyettes Államtitkár irányítása alatt működő, HM Védelemgazdasági Hivatal szervezetébe.

Az MH LK rendeltetése:

- A biztosított költségvetési keretek célirányos, takarékos felhasználásával folyamatosan biztosítani a HM/MH szervezetek haditechnikai eszközökkel/hadfelszereléssel történő ellátását.
- A központi logisztikai gazdálkodási- és ellátási felelősséggel összefüggő feladatok irányítása, tervezése, szervezése és ellenőrzése.

Fő feladatai:

- Az MH katonai szervezetei működéséhez, harckiképzéséhez, készenlétük fenntartásához és fokozásához, a nemzetközi szerződésekből adódó feladatok teljesítéséhez a logisztikai támogatás rendjének, követelményeinek kidolgozása, a folyó tevékenység logisztikai támogatásának koordinálása.
- A technikai eszközök és anyagok fejlesztésével, beszerzésével, tárolásával, kezelésével, kiadásával, felhasználásával és elszámolásával, valamint azok fenntartásával kapcsolatos szakmai követelmények meghatározása, ezen feladatok végrehajtásának szervezése, irányítása és szakfelügyelete.
- A műveletek logisztikai támogatásának megtervezése, a logisztikai egységek, alegységek alkalmazási elveinek kidolgozása.
- Az MH LK központi logisztikai költségvetési előirányzatokkal való gazdálkodási tevékenységének szervezése, koordinálása, beleértve az erőforrás-tervezést, költségvetés-tervezést, fel-

¹⁹ U. o: 17. oldal.

használást, elemzést, beszerzést, beszámolást, illetve a gazdálkodással kapcsolatos szabályozó tevékenységet.

- A honvédelmi célra feleslegessé minősítésre javasolt vagyontárgyak felterjesztéseinek elkészítése. Az inkurrencia-kezelés tevékenységének szervezése.
- Az MH Anyagellátó Raktárbázis tevékenysége vonatkozásában a szakmai és elöljárói felügyelet gyakorlása.²⁰

Szervezeti felépítése:

- Parancsnok
- Parancsnokhelyettes
- Vezénylő zászlós
- Törzsfőnök
 - hadműveleti, kiképzési és támogató alosztály
 - ügyviteli részleg
- Logisztikai igazgató
 - haditechnikai főnökség
 - hadtápfőnökség
 - katonai elhelyezési osztály
 - logisztikai műveleti és tervezési osztály
- Erőforrás és költségtervező osztály
- Jogi és igazgatási alosztály
- Személyzeti alosztály
- Ellenőrzési alosztály
- Parancsnoki iroda²¹

Az MH LK megalakulásával ismét a Vezérkari Főnök hatáskörébe került a logisztikai rendszer irányítása. Az átszervezés érintette az MH ÖHP logisztikai rendszerét is. A parancsnokság törzsében a feladattal arányosan csökkent a létszám, az MH Logisztikai Ellátó Központ és az MH Veszélyesanyag Ellátó Központ integrációjából létrejött MH Anyagellátó Raktárbázis az MH LK alárendeltségébe került.

A teljes logisztikai rendszer vezetését a HM Védelemgazdaságért Felelős Helyettes Államtitkár irányítása alatt működő Gazdasági Tervezési és Szabályozási Főosztály és a Hadfelszerelési és Vagyonfelügyeleti Főosztály teszi teljessé.²²

²⁰ www.honvedelem.hu/szervezet/mh.logisztikai_kozpont. (2014. 04.29.)

²¹ U. o.

²² A honvédelmi tárca szervezeti felépítése. 2014. április 1-től.(www.honvedelem.hu-2014.05.05)

Összegzés, következtetések, tanulságok

Az elmúlt huszonöt év szervezeti változásait végignézve megállapítható, hogy a szervezeti változások felgyorsultak. A utolsó években a logisztika felső vezetése teljesen megváltozott. Gyakorlatilag az egyik átalakulás még be sem fejeződött, nem volt mérhető, hogy mire képes a vezető szerv, már kezdődött az újabb átalakítás. Az új szervezet kialakításánál csak részben álltak rendelkezésre a régi szervezet működéséből levont, elemzett tapasztalatok. Így elkerülhetetlen volt a hibás döntés az új szervezet kialakításánál. Ez sok esetben az értékes személyi állomány egy részének elvesztésével járt.

Érdemes lenne levonni ebből azt a következtetést, hogy a jövőben csak a működési tapasztalatok alapos elemzése után szülessen döntés a szervezet módosítására, átalakítására. Ezzel sok későbbi feszültségforrás elkerülhető lenne.

A szervezeti átalakítás folyamatában, megítélésem szerint, a legrosszabb döntés az volt, amikor 2007. január 01-vel megszűntek a logisztikai ágazatok a legfelső vezetői szinten. Való igaz, hogy a hadsereg méretéhez képest az ágazati főnökségek létszáma túlzottnak tűnt, de ez sem indokolta a rendszer teljes felszámolását. Az ágazati főnökségeken felhalmozott szaktudást és az ágazati felelősséget meg kellett volna tartani. Állításomat igazolja, hogy az MH ÖHP szervezetében ezt sikerült megőrizni, és az öt éve megalakult MH LK szervezetében pedig részben sikerült létrehozni.

Szintén hibás döntés volt a fogyasztói és termelői logisztika mesterséges szétválasztása is. A tudomány azóta sem igazolta e döntés helyességét.

A hadsereg logisztikai támogatásának eredményessége szempontjából nagy eredménye volt az eltelt 25 évnek, hogy a csapatszintű szervezetek viszonylag gyorsan kialakultak, és leszámítva egy – egy gyorsan elvetett szervezési ötletet, nem sokat változtak. Így nyugodtan végezhatték napi feladataikat.

A központi ellátó szervezetek területén végbement integrációt a hadsereg méretének a csökkenése kellően indokolja. Továbbra is érdemes gondolkodni az integrált ellátó központ keretein belüli ágazati önállóság erősítésén, amely segíthet a gyorsabb és rugalmasabb ellátási rendszer kialakításában.

FORRÁSJEGYZÉK

- A Hazáért. A Magyar Honvédség múltja és jelene. 1848 – 2004. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest, 2006.
- A honvédelem négy éve 1990 – 1994. Zrínyi Kiadó, Budapest, 1994.
- A honvédelem négy éve 1994 – 1998. Zrínyi Kiadó, Budapest, 1998.
- A honvédelem négy éve 1998 – 2002. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2002.
- A honvédelem négy éve 2002 – 2006. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2006.
- A magyar harc- és gépjárműfejlesztések története. A Magyar Honvédség Páncélos- és Gépjárműtechnikai Szolgálatfőnökség kiadványa, 2005.
- A vasmadarak gyógyítói. MH Légijármű Javítóüzem. Zrínyi Média, Budapest, 2011.
- Az MH fogyasztói logisztikai támogató rendszer vezetésének, irányításának, működésének alapjai. MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság, Budapest.
- Az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság története 1997 – 2003. Az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság kiadványa. Budapest, 2003.
- Az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság évkönyve. A 2004. év eseményei. Az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság kiadványa. Budapest, 2005.
- Az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság története 2000 – 2006. Az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság kiadványa. Budapest, 2006.
- Bakó Antal: Az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság (MH ÖLTP) megalakulása, feladatrendszere, az átalakítási elképzelések. Katonai Logisztika 2002/1. szám – 121 – 135. oldal.
- Baráth István: Gondolatok a Magyar Honvédség Logisztikai Központ megalakítása kapcsán. Honvédségi Szemle 2013/4. szám – 1. oldal.
- Briák Ottó – Járosicsák Miklós: A Honvédelmi Minisztérium Gazdasági Tervező Hivatal jelenlegi helyzete és jövőbeni feladatai.

- Csendes László: Hadsereg-történet 1945 – 1998. Új Honvédségi Szemle, Különkiadás, 1998.
- Dr. Csabai György – Dr. Szántó Mihály: Átváltozások 1989 – 1999. Zrínyi, Budapest, 2001.
- Dr. Gáspár Tibor: A magyar katonai logisztika fejlődése a hadtudományi kutatások tükrében. Hadtudományi Tájékoztató 2004/1. szám – 59 – 66. oldal.
- Dr. Gáspár Tibor: Az új haderő haditechnikai ellátásának, logisztikai biztosításának igénye és lehetőségei. Hadtudományi Tájékoztató 2004/1. szám – 102 – 110. oldal.
- Dr. Gáspár Tibor: A fegyver- és lőszerbiztosítás hazai történetének fontosabb tanulságai. PhD értekezés. ZMNE, 2008.
- Dr. Gáspár Tibor: A logisztikusok napja. „Történelmi” visszatekintés. Haditechnika 2009/6. szám – 20 – 22. oldal.
- Dr. Gáspár Tibor: Az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság. Haditechnika 2010/6. szám – 50 – 52. oldal.
- Dr. Gáspár Tibor: Az integrált ellátó központok kialakulása és működése. Honvédségi Szemle 2014/1. szám – 52 – 72. oldal.
- Emlékkönyv. MH Vegyivédelmi Anyagellátó Központ 1950 – 2000. MH Vegyivédelmi Anyagellátó Központ, Budapest, 2000.
- Hazánk dicsőségére. 160 éves a Magyar Honvédség. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2008.
- Gáspár Tibor: Katonai Logisztika. Tankönyv, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, 2008.
- Honvédelem 2000 – 2001. HM Sajtóféosztály.
- Hunyadi Mátyás – Fejes Sándor: A HM Ingatlankezelési Hivatal megalakulása és tevékenysége. Katonai Logisztika 2006/1. szám – 245 – 279. oldal.
- Járosics Miklós: Változások a honvédség logisztikai rendszerében. Katonai Logisztika 2000/4. szám – 3 – 22. oldal.
- Kádár Róbert: Megalakult a HM Fejlesztési és Logisztikai Ügynökség (HM FLÜ). Katonai Logisztika 2007/2. szám – 3 – 8. oldal.
- Kókai Ernő: Ötven éves az MH Katonai Közlekedési Központ. Katonai Logisztika 2007/4. szám – 245 – 276. oldal.
- Logisztikai támogatás. MH 64. Boconádi Szabó József Logisztikai Ezred. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2009.
- Magyar Honvédség Ruházati Ellátó Központ. Évkönyv 1997. Budapest, 1998.

- MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság. A láthatatlan hadsereg. A Honvédelmi Minisztérium Sajtó- és Tájékoztató Irodájának kiadványa.
- Prof. Dr. Báthy Sándor: A Magyar Honvédség anyagi biztosításának rendszere. Magyar Honvédség Humán Szolgáltató Központ, Budapest, 1997.
- Rácz János: Az MH logisztikai rendszere, fejlődésének eseménytörténete. Katonai Logisztika 2001/1. szám – 20 – 31. oldal.
- Tudományos emlékülés (vegyivédelmi technikai szolgálat). Katonai Logisztika 2000/4. szám – 176 – 247. oldal.
- Ujvári Mihály: Egy évszázad a katonai ruházati ellátás szolgálatában. HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum. Budapest, 2009.
- Úton a XXI. század felé. HM Kommunikációs Főigazgatóság.
- Zsiborás János: A HM HVK Logisztikai Csoportfőnökség megalakulása és jelenlegi helyzete. Katonai Logisztika 2002/1. szám – 105 – 120. oldal.